

Eesti Antidoping Aastaruanne 2014

Lühiülevaade

Eesti Antidopingu jaoks võib 2014. aastat pidada tegusaks ja sündmusterohkeks aastaks. Järjepidevalt on kasvanud testide arv.

Uue WADA koodeksi 2015 tulekuga kaasnes uue versiooni tõlkimine, rahvusvaheliste standardite tõlkimine, täiendav teavitus- ja haridustegevus. Alustati Eesti dopinguvastaste reeglite koostamist, mis on kooskõlas WADA koodeksi ning Eesti seadusandlusega.

2014. aasta oli riiklikul tasandil muutusi toonud aasta, kuna joon tõmmati alla Bernatski-juhtumile, täiendati karistusseadustikku, toimus Eesti Spordi Kongress ja võeti vastu spordipoliitika arengustrateegia.

Jätakuvalt oli 2014. aastal Eesti Antidopingu (EAD) missiooniks edendada tervislikku ja ausat sporti viies läbi kvaliteetset dopingukontrolli, erinevatele sihtgruppidele mõeldud antidopingualast haridustööd ja anda oma panus riiklikku ja rahvusvahelisse antidopingu alasesse koostöösse.

Allpool on kirjeldatud organisatsioonilisi muutusi ja toodud suuremad edusammud kolmes tegevussuunas.

Muutused organisatsioonis

Sihtasutuse tegevust kavandab ning järelevalvet teostab neljaliikmeline nõukogu. Maikuu toimus asutaja poolt nõukogu koosseisu vahetus. Senised liikmed Eve Unt ja Neinar Seli vahetati kahe uue liikme – Ralf Allikvee ja Ants Mailendi – vastu. Esimeheks sai dr Ralf Allikvee, liikmetena jätkasid Kristjan Port ja Tõnu Seil.

EAD juures tegutsevad Eesti dopinguvastane distsiplinaarkolleegium (esimees Margus Mugu) ning Eesti dopinguvastane apellatsioonikolleegium (esimees Paul Varul).

Organisatsiooni võeti tööle hariduse ja koolituse projektijuht Elina Kivinukk, mis võimaldas hakata haridustegevusi süsteemsemalt läbi viima.

2014. aasta teises pooles alustati EAD arengukava koostamisega aastateks 2015-2019.

*Vaata lisaks
EAD uelt kodulehelt
www.antidoping.ee*

Testimis- ja uurimistegevus

Kvaliteetne dopingukontroll on üks EAD põhisuundi. EAD on teste korrektselt läbi viinud, vastab WADA seatud nõuetele ning on saanud rahvusvahelist tunnustust võistluste delegaatidelt.

Iga positiivse dopingujuhtumiga kaasneb uurimistegevus, kus täpsustatakse viise, kuidas keelatud ained on sportlaseni jõudnud, uuritakse treeneri, spordiarsti ja muu sportlase tugipersonali tausta. Jätkus tulemusrikas koostöö Politsei- ja Piirivalveametiga.

EAD registreeritud testibaasi (RTP) kuulus 89 sportlast, nende seas nii olümpia-aladelt kui mitte-olümpia-aladelt. Sellist mitmekesisust võib pidada heaks näitajaks, et tagada võimalikult laiapõhjaline testimine eri spordialade lõikes.

EAD-l on kümme testijat, mis vastab hetkevajadusele. Kasutatakse WADA akrediteeritud laborit IDAS Dresdenis, Saksamaal.

2014. aastal ei esitatud ühtegi TUE-taotlust (raviotstarbelise erandi luba).

Testide arv

Läbiviidud testide arv on üks mõõdik näitamaks testimistegevuse kvaliteeti. 2014. aastal tehti kokku 360 testi, neist 152 võistlusvälist ja 208 võistlussisest. Verepassi proove võeti kokku 21. Enim testitud spordialad olid kergejõustik, suusatamine, laskesuusatamine, võrkpall, jalgpall, tõstmine, jõutõstmine ja kulturism.

Suuremad võistlused, kus võeti dopinguproove:

- Kergejõustiku Euroopa võistkondlike meistrivõistluste esiliiga 21.-22. juuni Tallinnas
- Judo MK-etapp 27.-28. september Tallinnas
- Iluuisutamise juunioride Grand Prix etapp 24.-28. september Tallinnas
- UCI Balti tuur 20.-28. august marsruudil Eesti-Läti-Leedu
- SELL-i mängud 16.-18. mai Tartus
- Võrkpalli U19 vanuseklassi tütarlaste Euroopa Meistrivõistlused 16.-24. august Tartus
- Triatloni Euroopa karikaetapp 20.-21. juuli Tartus
- Vibu 3D Euroopa meistrivõistlused 15.-20. septembril Tallinnas
- Vehklemise MK-etapid 21.-23. veebruar ja 14.-16. november Tallinnas

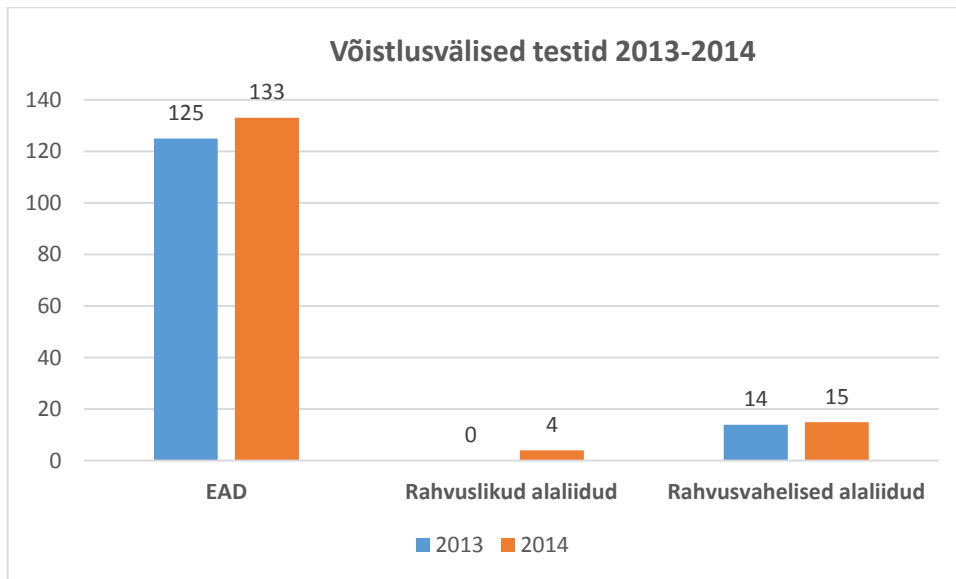
Alaliidud, kes on teste 2014. aastal tellinud:

Eesti Jalgpalliliit

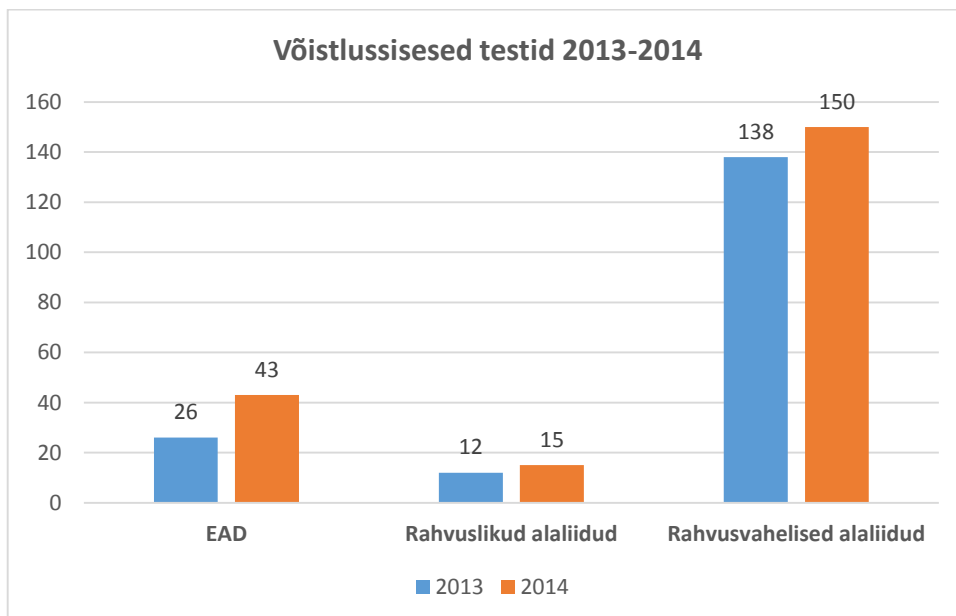
Eesti Jõutõsteliit

Eesti Kulturismi ja Fitnessi Liit

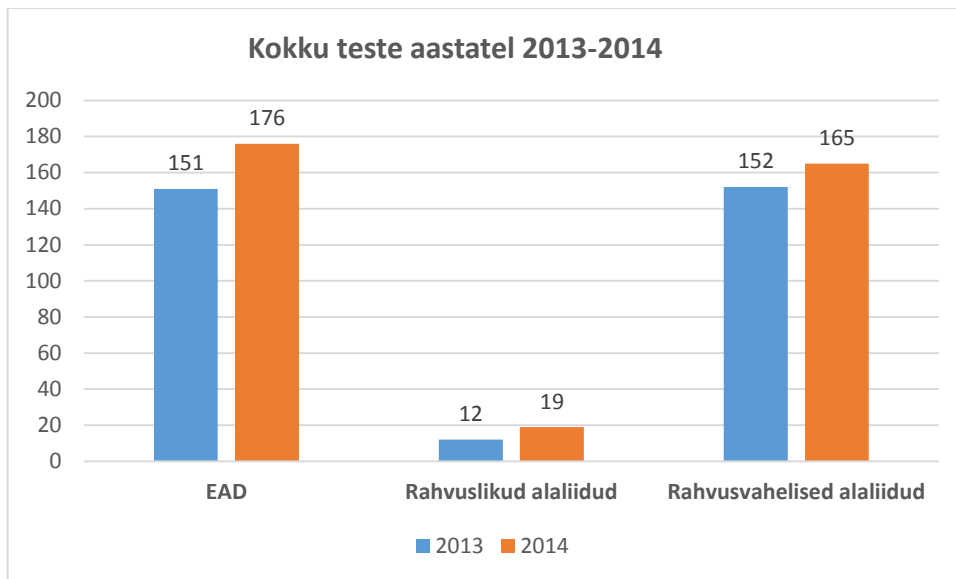
Testide tellimisel kehtib põhimõte, et EAD viib läbi võistlusväliseid teste ning alaliidud tellivad võistlusesiseid. Testide arv on järjepidevalt kasvanud, ometi tuleb rõhutada, et Eesti spordialaliidud võiksid omapoolset testide tellimist oluliselt suurendada. Võistlusväliseid teste tellis 2014. aasta ainukesena Eesti Jõutõsteliit. Kuna EAD on näinud, et alaliitude poolt tellitavate testide korraldamine ei toimi, on EAD otsinud võistlusesisele testidele täiendavat rahastust. Allpool on toodud graafikutena testide arv tellijate lõikes.

JOONIS 1. VÕISTLUSVÄLISED TESTID AASTATEL 2013 JA 2014

JOONIS 2. VÕISTLUSESISED TESTID AASTATEL 2013 JA 2014

JOONIS 3. KÖIK TESTID AASTATEL 2013 JA 2014

Määratud karistused 2014. aastal

Positiivseid dopingujuhtumeid oli kokku kuus, neist kaks dopinguproovist keeldumist, kolm anaboolse steroidi tarvitamist ja üks kanepi tarvitamise juhtum.

Asukohaga seotud rikkumisi (nõ *missed test* ja *filing failure*) said kaheksa sportlast (kõigil esmased rikkumised).

Haridustöö

2014. aasta oli haridustegevustes pilootperiood. Vastati kõigile koolituskutsetele, et tutvuda eri sihtgruppide vajadustega ning hoiakutega. Nii sattus koolitustest osa võtma erinevaid osalejaid, kooliõpilastest magistriõppe teaduseetika huvilisteni, harrastussportlastest kehalise kasvatuse õpetajateni.

2014. aastal koolitati kokku üle 2200 inimese, neist pooled kooliõpilased seoses Spordimeditsiini Klatri kooliprojektiga. Koolitustel osalenud õpilasi oli eelkoolist gümnaasiumini, sh 212 spordisuuna õpilast üle Eesti. Teise suurema rühma, 365 inimest, moodustasid spordiametnikud. Antidopingu koolitustel osales ligikaudu 180 sportlast, neist 65 noorsportlast, lisaks 100 treenerit.

Koolitusi on tellinud 11 alaliitu (kokku on Eestis alaliite 63). Siinjuures tuleb märkida, et mitmed alaliidud on tellinud koolitusi kas ainult sportlastele või ainult treeneritele ja nii ei saa lugeda seda piisavaks. Reeglina on ka osalejate arv olnud planeeritust väiksem.

Lisaks on läbi viidud loenguid teaduseetika õppeaine raames, samuti haritud spordiajakirjanikke ja arste.

Rahastuse said kaks rahvusvahelist projekti, e-õppeprogramm harrastussportlastele (UNESCO) ja antidopingu saadikud (Erasmus+), mis viiakse ellu 2015. aastal.

Uue koodeksi tutvustamine

Silmapaistev osa haridustööst oli uue dopinguvastase koodeksi tutvustamine, mis hakkas kehtima 2015. aastast. Sellega seoses tehti ettekandeid maakondlikel infopäevadel, mida viidi läbi koostöös Spordikoolituse ja -Teabe sihtasutusega, kus osalesid spordiametnikud ja spordiorganisatsioonide esindajad ühe või mitme maakonna piires.

Toimusid kolm nõ avatud koolitust sportlastele, Tallinnas ja Tartus. Tuginedes sellele kogemusele, on plaanis avatud koolitusi teha edaspidigi, sh suunata eraldi osad sportlastele ja treeneritele. Uut koodeksit tutvustati ka Eesti Spordikongressil ning välja anti infomaterjal, mis võttis kokku peamised muudatused. Uue koodeksi muudatuste kohta tegi teleklipi ka Eesti Rahvusringhääling.

Teavitustegevus

2014. aastal loodi EAD uus visuaalne identiteet, uuendati kodulehekülge ning avati Facebook-leht. Samuti valmis ravimite register, kust saab kontrollida Eestis müüdavate ravimite staatust vastavalt WADA keelatud ainete nimekirjale.

Spordialaliitudele on saadetud infokirju olulisemate uudistega (nt muudatustest keelatud ainete nimekirjas, ravimite andmebaasi käivitamisest jne). Lisaks on tehtud nii otse- kui masspostitusi seoses üleskutsetega tellida alaliitudesse koolitusi. Eesti spordialaliitudele on antud soovitusi, kuidas paremini antidopingualast infot oma kodulehel esitada.

Teavituskanaliteks on kasutatud Eesti Olümpiakomitee infotundi ja infokirja, treeneritele suunatud info levitamiseks kodulehte www.spordiinfo.ee. Treeneritele koostati peatükk treeneri tasemeõppe V taseme õpikusse.

*Tutvu
ravimite andmebaasiga
www.antidoping.ee/ravimid*

Koostöö riiklikul tasandil

EAD riikliku tasandi kõige tihedamad koostööpartnerid on Kultuuriministeerium, kelle haldusalasse antidoping kuulub, Eesti Olümpiakomitee ning Eesti spordialaliidud.

2014. aastal moodustati EAD ja EOK poolt komisjon, et uurida 2013. aasta lõpus ilmunud Eesti Päevalehe artikli tagamaid, kus Vitali Bernatski tunnistuste põhjal toimus laiaulatuslik dopingutarvitamine. Komisjon jõudis veendumusele, et dopingainete ebaseaduslikku levikut takistavad õigusnormid on puudulikud ning et riiklik järelevalve on killustunud eri ametkondade vahel. Sellest tulenevalt täiendati karistusseadustiku § 195, kus karmistati karistusi ravimi väljakirjutamise eest dopinguna.

Justiitsministeeriumi eestvedamisel kutsuti kokku ümarlaud, kus lisaks Eesti Antidopingule osalesid Eesti Olümpiakomitee, Ravimiameti, Terviseameti, Veterinaar- ja Toiduameti ning

Politsei- ja Piirivalveameti esindajad, et arutada antidopingu valdkonna riikliku järelevalve üle.

2014. aastal viimistleti spordipoliitika arengustrateegiat, kuhu ka EAD andis oma panuse.

Antidopingu teemad said laiemat kõlapinda Arvamusfestivali paneelis Paines, kus osales EAD nõukogu liige Kristjan Port, ning Eesti Spordi Kongressil, kus paneelis „Sport ja vaimsus“ sai sõna EAD nõukogu esimees dr Ralf Allikvee.

Aasta lõpus heitis tööle ebameeldiva varjundi lahkeli asutajaga EOK-ga. EOK tegi nõukogule ettepaneku sihtasutuse juhi vahetamiseks. Kuna suuremaid etteheiteid sihtasutuse sisulisele tööle polnud, otsustas nõukogu tööd senise personaliga jätkata. Ometi seadis see kahtluse alla sihtasutuse sõltumatuse, mis peaks olema üks riikliku dopinguvastase võitluse olulisi põhimõtteid.

Rahvusvaheline koostöö

EAD teeb rahvusvahelisel tasandil tihedat koostööd. Lisaks regulaarsele suhtlusele tehakse tegevusaruandeid WADA-le, Unescole ja Euroopa Nõukogule.

Tihedam koostöö toimus Sloveenia, Soome ja Balti riikide antidopingu organisatsioonidega. Aasta alguses toimus Soome Antidopingu testijate koolitus, kus osales neli EAD testijat. Suvel külastati Leedu Antidopingut ja sealseid spordijuhte.

EAD esindajad, Kristel Berendsen ja Gea Muru, osalesid WADA sümposiumil ja iNADO töötoas Lausanne'is. Kristel Berendsen võttis osa Euroopa Nõukogu Antidopingu konventsiooni monitooringugrupi tööst Strasbourg'is ning Elina Kivinukk panustas Euroopa Nõukogu juures tegutseva rahvusvahelise antidopingu hariduse ja ennetuse ekspertrühma.

2014. aastal alustati koostööd NAPMUga (Nordic Athlete Passport Management Unit), et saada konsultatsiooni bioloogilise passi (vere- ja steroidiprofiilide) lugemisel.

Lisaks toimus ühekordseid rahvusvahelisi kontakte, näiteks osaleti WADA 2015 koodeksi rahvusvahelise standardite rakendusseminaril, kongressi „Sport ja naised“ Soome Antidopingu väljapanekul ning Dresdeni ja Seibersdorfi laborite visiidil.

EAD testijad – Gea Muru ja Kaarel Nestor – olid testimas 2014. aasta Olümpiamängudel Sotšis, mis näitab Eesti testijate rahvusvaheliselt tunnustatud taset. Gea Muru käis ka verevõtu eksperdina Zürichi kergejõustiku EM-il.

Lõpetuseks

Loeme 2014. aastat kordaläinuks ja mitmes valdkonnas isegi murranguliseks. See annab hea aluse jätkata alustatud suundadel läbimõeldud tegevusi 2015. aastaks.

Jälgi meid

Facebookis

www.facebook.com/eestiantidoping
